ÇÖZÜM VİDEO

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI | TEMEL EĞİTİM | ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

SOSYAL BİLGİLER

5. SINIF

I. DÖNEM ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

SOSYAL BİLGİLER
5. SINIF

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

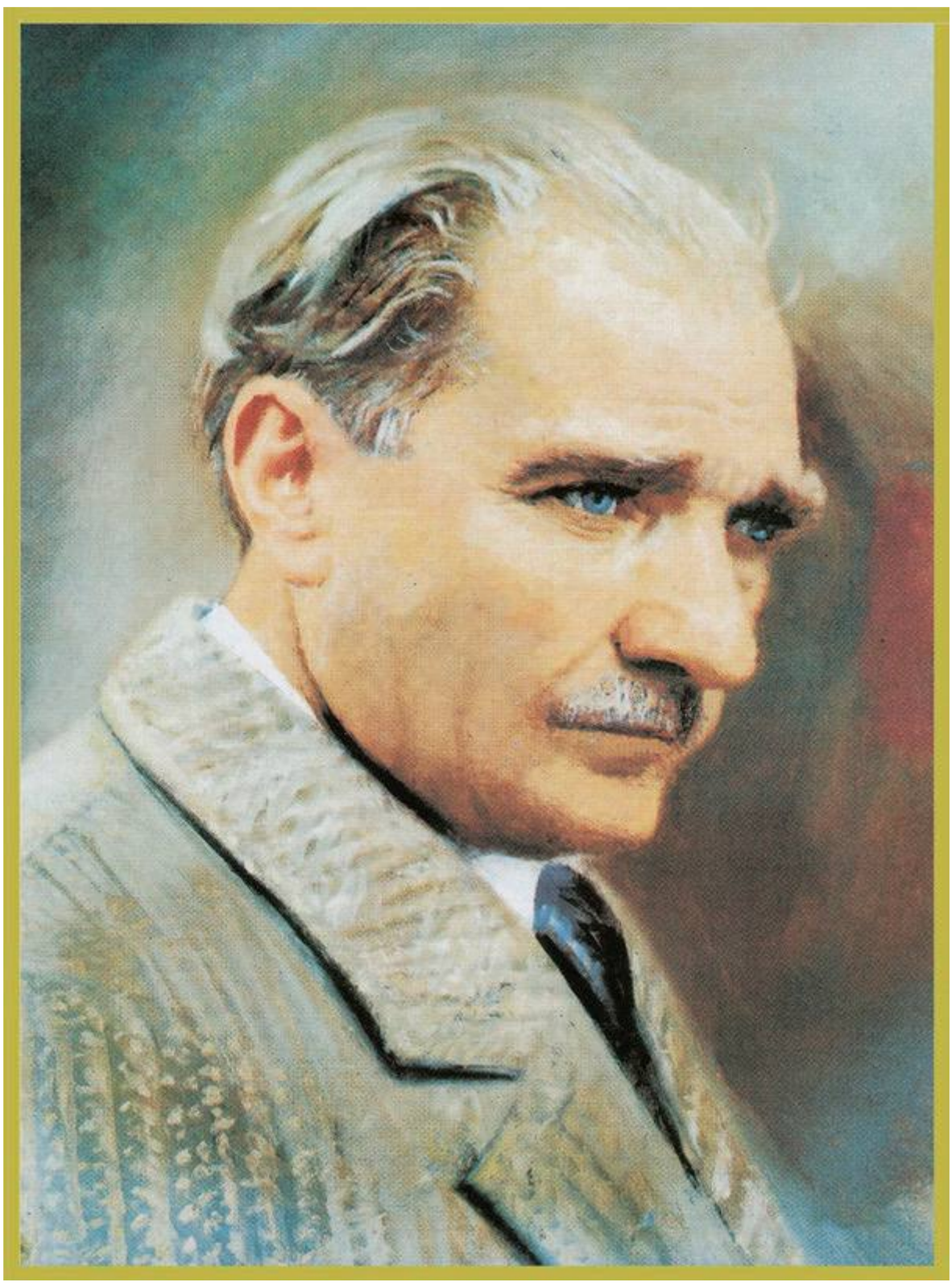
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

SB.5.1.1. Dahil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme 9

SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme 14

SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme 23

SB.5.2.1. Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini algılayabilme 28

SB.5.2.2. Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme 35

SB.5.2.3. Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinliği fikrini eyleme dönüştürebilme 42

SB.5.2.4. Ülkemize kara sınırı olan komşu devletler hakkında bilgi toplayabilme..... 48

SB.5.3.1. Yaşadığı ildeki ortak miras ögelerine ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme 56

SB.5.3.2. Anadolu'da ilk yerleşimleri kuran toplumların sosyal hayatlarına yönelik bakış açısı geliştirebilme..... 63

SB.5.1.1. Dahil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme

a) Dâhil olduğu grupları ve bu gruplardaki rollerini belirler.
b) Dâhil olduğu gruplar ile bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri belirler.

SB.5.1.1

Ahsen'in Kahramanlar Takımı

Ahsen, film izlemeyi ve araştırma yapmayı seven bir 5. sınıf öğrencisidir. Bir gün sosyal bilgiler dersinde öğretmeni, insanların yaşamları boyunca aile, okul, spor takımı, kulüp ve sosyal sorumluluk grubu gibi farklı grupların içinde yer aldığını anlatır. Öğretmeni: "İçinde bulunduğumuz her grubun bize verdiği farklı görevler vardır. Bu görevler bizim rollerimizi oluşturur. Üstlendiğimiz her rolün de yerine getirmemiz gereken sorumlulukları bulunur. Bir grupta başarılı olabilmek için sorumluluklarımızı yerine getirmeli, diğer insanlarla iletişim kurmalı ve iş birliği yapmalıyız." der. Dersin sonunda öğretmeni öğrencilerden ailelerindeki kişilerin yer aldığı grupları, bu gruplardaki rollerini ve bu rollerin getirdiği sorumlulukları anlatan bir hikâye yazmalarını ister.

Bu ödev Ahsen'in ilgisini çeker. Ailesini bir kahramanlar takımı olarak düşünmeye karar verir ve defterine şu cümleyi yazar: ''Bizim ailemiz, dâhil oldukları gruplarda diğer insanlarla iletişim ve uyum içinde çalışarak sorumluluklarını yerine getiren bir kahramanlar takımıdır."

İlk kahraman Ahsen'in babasıdır. Babası bir hastanede çocuk doktoru olarak çalışmaktadır. Sağlık çalışanları grubunun bir üyesi olan babası, 8 yaşındaki Ali acil olarak ameliyata alındığında kendi mesleki rolünün getirdiği sorumluluğu üstlenir. Ancak bu ameliyatı tek başına yapmaz; ameliyathanedeki hemşireler ve diğer uzmanlarla birlikte Ali'nin hayatını kurtarırlar.

İkinci kahraman Ahsen'in annesidir. Annesi, mahallelerindeki 'Sosyal Sorumluluk ve Yardımlaşma Grubu'nda gönüllü bir kampanya sorumlusudur. Bir gün, evlerdeki kullanılmayan oyuncakları ve kitapları toplayıp ihtiyacı olan okullardaki çocuklara ulaştırmak için bir proje başlatır. Herkesle uyum içinde, el ele vererek çalışır. Sonunda koliler dolusu eşya toplayarak amaçlarına ulaşırlar.

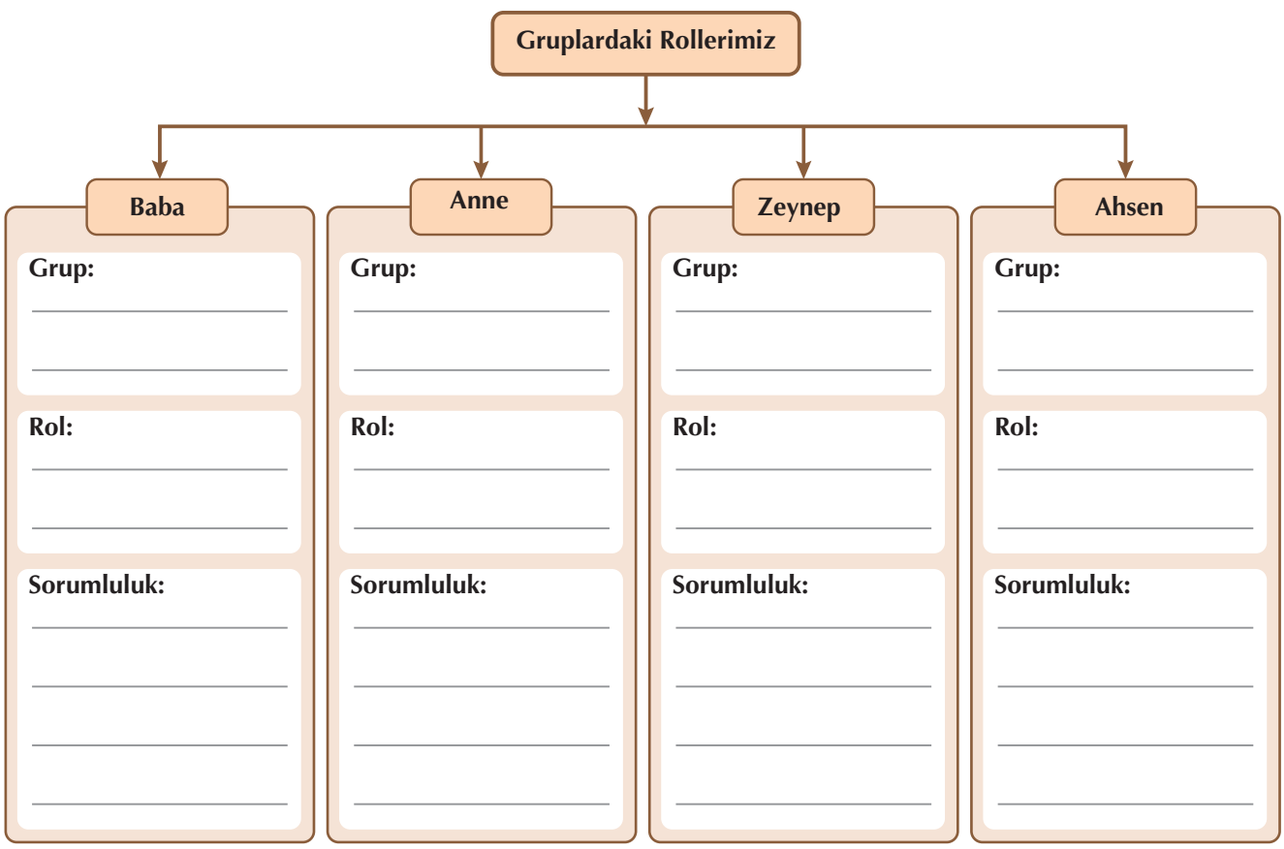
Üçüncü kahraman, Ahsen'in lisede okuyan ablası Zeynep'tir. Zeynep, okul voleybol takımında oynayan başarılı bir smaçördür. Okullar arası turnuvada şampiyon olmaları için o günkü maçı kazanmaları gerekmektedir. Zeynep, takım kaptanı olarak arkadaşlarıyla sürekli iletişim hâlinde kalır. Sahada birbirlerinin açıklarını kapatarak tam bir uyum içinde oynarlar. Zeynep'in takımla olan bu bağı sayesinde şampiyon olurlar.

Son kahraman ise Ahsen'in kendisidir. Ahsen, okulundaki 'Bilim ve Uzay Kulübü' grubunun lideridir. Arkadaşlarıyla bir uzay aracı maketi yapmaları gerekir. Ahsen, liderlik rolü gereği grubuyla iletişim kurarak görev dağılımı yapar. Herkes uyum içinde kendi sorumluluğunu yerine getirir; kimi kartonları keser, kimi boyar, Ahsen de parçaları birleştirir. Bu ortak çalışma sayesinde uzay aracı maketi ortaya çıkar.

Ahsen kalemini defterinin üstüne bırakır. Sosyal bilgiler dersinde öğrendiği gibi; dâhil olduğumuz bir grupta başarıya ulaşmanın sırrının, herkesin kendi rolüne düşen sorumluluğu yerine getirmesi ve en önemlisi de birlikte çalışabilmek olduğunu anlar.

A **Metinden yararlanarak aşağıdaki soruları yapınız.**

1. **Ahsen'in hikâyesine göre aşağıdaki kavram haritasını doldurunuz.**

2. **Metindeki kahramanlardan (Baba, Anne, Zeynep veya Ahsen) birini seçiniz. Seçtiğiniz kişinin dâhil olduğu grubu, üstlendiği rolü ve grubun başarıya ulaşması için kendi sorumluluğunu diğer insanlarla nasıl bir uyum ve iletişim içinde yerine getirdiğini metinden faydalanarak açıklayınız.**

3. **Ahsen'in 5. Sınıf öğrencisi olmasından yola çıkarak aşağıda yer alan rol kartlarından uygun alanları** "Ahsen'in Sahip Olabileceği Roller" **kutusuna yazınız.**

Kulüp üyesi	Öğretmen	Müdür
Abla	Abi	Kuzen

Ahsen'in Sahip Olabileceği Roller

B

Ahsen farklı gruplarda farklı roller üstlendi. Şimdi siz de kendi günlük hayatınızdaki gruplarınızı ve rollerinizi düşününüz.

1. **Aşağıdaki yer alan tabloyu kendi grup ve rollerinize göre doldurunuz.**

Dâhil Olduğum Grup	Bu Gruptaki Rolüm	Sorumluluk
Aile		
Okul		
Arkadaş Grubu		

2. **Oluşturduğunuz tablodan dâhil olduğunuz bir grubu belirleyiniz. Daha sonra, o gruptaki rolünüz ve sorumluluk ile ilgili gruba katkınızı da anlatan kısa bir metin yazınız.**

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme

a) Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini örnekler üzerinden inceler.
b) Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yazılı, görsel veya dijital ürünlere dönüştürür.
c) Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini ifade eder.

KÜLTÜREL SAYGIYI KEŞFEDİYORUM

Genel ağ üzerinden Ankara Etnografya Müzesi Sanal Gezi bağlantısına tıklayınız. Müze salonlarında gezerken farklı yörelere ait kıyafetleri, motifleri, günlük yaşam eşyalarını ve sanat ürünlerini göreceksiniz. Bu ögeler, toplumun ortak kültürel zenginliğini yansıtır. Buradaki gözlemlerinizden hareketle kültürel özelliklere saygının birlikte yaşamı nasıl güçlendirdiğini fark etmeli ve bunu kendi ifadelerinizle ortaya koymalısınız.

A **Müzede yaptığınız incelemelere göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

1. **Müzede incelediğiniz kültürel ögelerden dört tanesini seçiniz. Her birinin kültürel açıdan önemini aşağıdaki tabloya yazınız.**

Kültürel Miras Ögesi	Kültürel Açıdan Önemi

2. **Müze salonunda farklı yörelere ait kültürel ögelerin bir arada sergilenmesi, birlikte yaşama kültürü hakkında size ne düşündürdü? Açıklayınız.**

3. Bir arkadaşınızın "Bu kıyafetler ve eşyalar artık değerini yitirdi, geçmiş geçmişte kaldı. Bunları sergilemenin ne anlamı var ki?" dediğini duydunuz.

   Bu arkadaşınıza, kültürel mirasa saygı bağlamında nasıl bir cevap verirsiniz?

4. **Günlük yaşamda farklı kültürel özelliklere saygı göstermek neden önemlidir? Düşüncelerinizi bir örnekle açıklayınız.**

B **Aşağıdaki karekodu okutarak videoyu izleyiniz. Videoda edindiğiniz bilgilerden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

1. **Videoda tanıtılan kültürel ögenin adı nedir? Hangi ülkeye aittir?**

2. **Bu kültürel öge hangi malzemeden yapılmaktadır?**

3. **Ülkemizde bu kültürel ögeye benzeyen bir el sanatı veya günlük yaşam eşyası var mıdır? Belirlediğiniz örnekle arasındaki bir benzerliği ve bir farklılığı yazınız.**

C **Aşağıdaki tabloda verilen farklı kültürlere ait örnekleri araştırınız. Araştırma sonucunda edindiğiniz bilgilerden yararlanarak verilen örnekleri alanlarına göre ✓ ile işaretleyerek eşleştiriniz. Tablodan yararlanarak soruları cevaplayınız.**

	Kıyafet	Gelenek-görenek	Müzik	Kutlama	Yemek	Sanat	Oyun
İtalya-Bocce							
Japonya-Kodomo no Hi							
Meksika-Tortilla							
Güney Kore-Hanbok							
Endonezya-Batik							
Finlandiya-Kantele							
İsveç-Fika							

1. **Sizce Türk kültüründe tablodaki kültürel ögelerle benzer özellikler taşıyan örnekler var mı? Bir örnek üzerinden açıklayınız.**

2. **Tabloda verilen kültürel ögelerin ait oldukları toplumlar için neden önemli olabileceğini açıklayınız.**

3. **Tabloda verilen kültürel ögelerden birini seçiniz. Bu kültürel ögenin gelecek kuşaklara aktarılmasının önemi hakkındaki düşüncelerinizi yazınız.**

Ç **Kültürümüzdeki ve farklı ülke kültürlerindeki örneklerden yararlanarak bir** “Kültürel Saygı Afişi” **tasarlayınız.**

- Afişinizde farklılıkların uyumunu anlatan bir sembol kullanınız.
- Afişiniz için saygı ve birlikte yaşamayı vurgulayan kısa bir slogan yazınız.
- Tasarımınızın altına, seçtiğiniz ögelerin neden bir arada yer aldığını açıklayan 1-2 cümle ekleyiniz.

D **Aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

1. **Kültürel ögelere saygı duyulmadığında birlikte yaşama kültürü bu durumdan nasıl etkilenebilir?**

2. **Birlikte yaşama kültürünü güçlendirmek adına sosyal hayatta uygulamaya özen göstereceğiniz üç olumlu davranış yazınız.**

3. **Bu etkinlikte edindiğiniz bilgiler, farklı kültürlere bakış açınızı nasıl etkiledi?**

E **Farklı ülke kültürlerinden sizi en çok etkileyen kültürel ögeyi ailenize anlatınız. Ailenizin başkalarına saygı göstermede en çok hangi kültürel değeri öne çıkardığını gerekçesiyle birlikte aşağıya yazınız.**

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme

a) Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerini sorgular.
b) Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için sosyal temas oluşturur.
c) Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için grup dinamiğini sağlar.
ç) Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri için fikir üretir.
d) Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin üretilen fikirleri müzakere eder.
e) Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine ilişkin üretilen fikri eyleme dönüştürür.

SB.5.1.3

İYİLİK MİMARLARI

Osmanlı Kuş Evleri

Vakıflardaki yardımlaşma sadece insanla sınırlı kalmamıştır. Örneğin Osmanlı Devleti'nde camilerin, medreselerin ve evlerin güneş alan, rüzgâr almayan cephelerine estetik kuş evleri yapılırdı. Bu kuş evleri, kuşların sığınabilecekleri ve rahatça yuva yapabilecekleri sırça köşkler, döneminin sanatkarları tarafından şekillendirilmiş nadide örneklerdi.

A **Kuş evleri örneğinden yola çıkarak Osmanlı Devleti'nde** "yardımlaşma" **kavramıyla ilgili neler söylenebileceğini yazınız.**

B **Aşağıdaki soruları gazete haberine göre cevaplayınız.**

AYŞE TEYZENİN ÇATISI
TAMİR EDİLDİ!

"Fırtınada evinin çatısı uçan Ayşe Teyze için bütün mahalle seferber oldu! Mahallenin gençleri bir araya gelerek çatı için gerekli malzemeleri topladı, ustalar işçilikten ücret almadı. Ayşe Teyze sadece üç günde sıcak yuvasına

1. **Gazete haberindeki olayda, toplumsal birliği sağlayan temel unsur nedir?**

2. **Mahalle halkı yardım etmede kararsız olsaydı onları ikna etmek için neler söylerdiniz? Gerekçeleri ile açıklayınız.**

Ç **Sınıfımızda dört kişilik bir** "iyilik grubu" **oluşturunuz. Grubunuzla beraber okulunuzda veya mahallenizde yardımlaşmada bulunabileceğiniz bir durum belirleyiniz.**

Aşağıdaki tabloda, grubunuzla yapacağınız yardımlaşmanın planına göre görev dağılımını hazırlayınız.

Yardım Faaliyetinin Konusu	
Sözcü	
Yazman	
Araştırmacı	
Koordinatör	

Ç Okulunuzun yakınındaki kütüphanenin üye sayısının az olduğunu fark ettiniz.

Bu kütüphanenin üye sayısını artırmak için aklınıza gelen üç fikri yazınız.

Seçtiğiniz fikri hayata geçirmek için bir proje fikri tasarlayarak "Eylem Planı Taslağı" **oluşturunuz.**

- Projenin Adı :
- Hedef Kitle :
- Yardım Alınacak Kişi/Kurum :
- İhtiyaç Listesi :
- Zaman Çizelgesi :
- Yapılacaklar :

D

Yaşadığınız yerdeki valilik/kaymakamlık sosyal yadımlaşma merkezini ziyaret ediniz. Bu müzenin veya yardımlaşma merkezinin kuruluş amacını yetkililerden öğreniniz. Ziyaret ettiğiniz bu kurumun toplumsal yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine nasıl katkı sağladığını açıklayınız.

- Ziyaret ettiğin kurum :
- Kurumun kuruluş amacı :
- Topluma katkısı :

DÜŞÜNELİM

Toplum içerisinde eksikliğini gördüğünüz bir alanda yardım kuruluşu kurduğunuzu düşününüz. Bu kuruluş ne ile ilgili olurdu? Kuruluşunuzun yapacağı faaliyetleri kısaca açıklayınız.

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

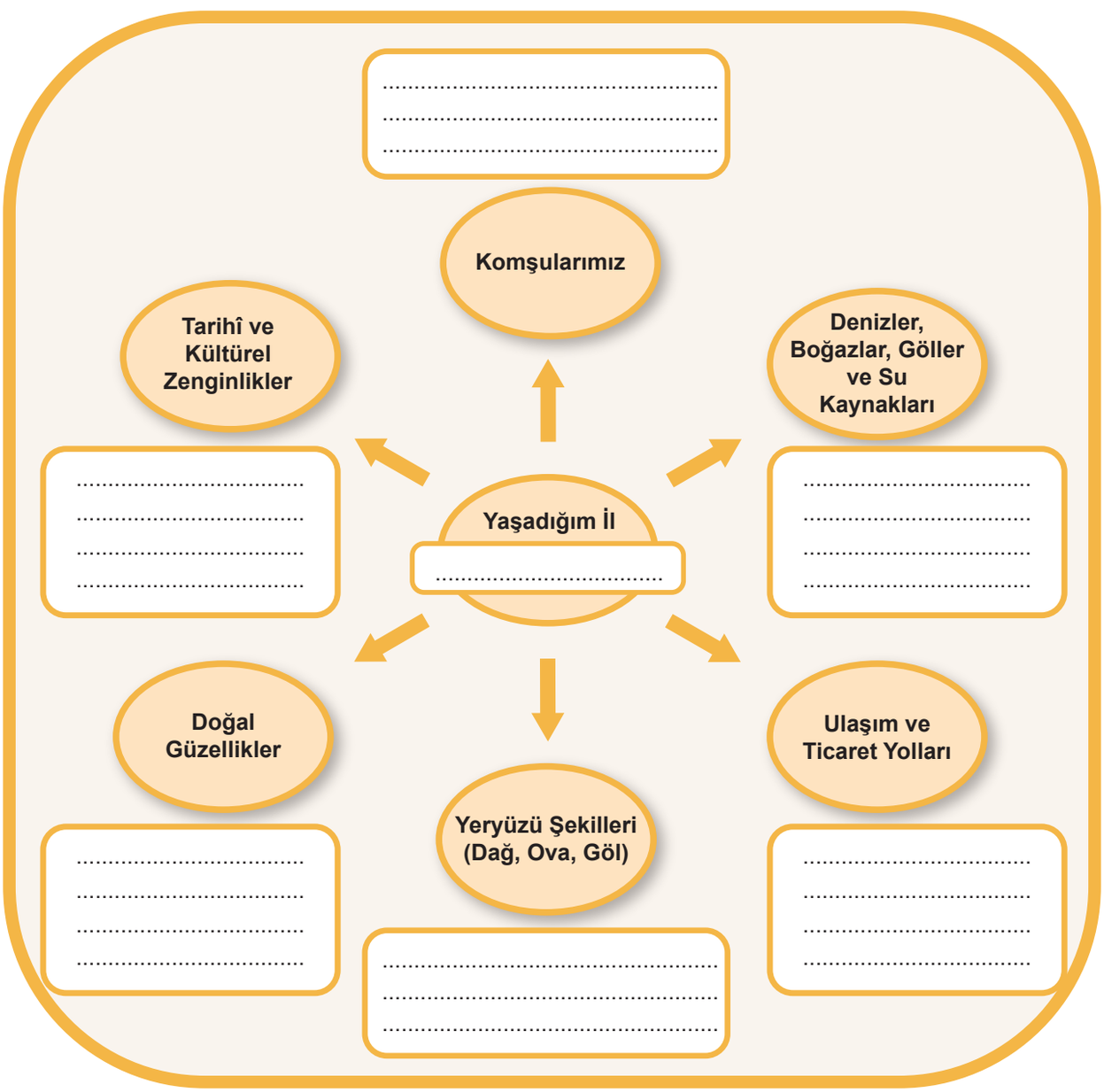
SB.5.2.1. Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini algılayabilme
a) Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini belirler.
b) Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini görselleştirir.
c) Yaşadığı ilin göreceli konum özelliklerini özetler.

YAŞADIĞIM İLİN GÖRECELİ KONUMUNU ÖĞRENİYORUM

Göreceli konum, bir yerin dünya üzerindeki yerini çevresindeki diğer unsurlara göre ifade etme biçimidir. Bir ilin göreceli konumu ise o ilin komşu illere, yeryüzü şekillerine, su kaynaklarına, tarihî mekânlarına ve doğal güzelliklere göre olan konumudur.

A **Yukarıda verilen tanımdan hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

1. Yaşadığınız ile ait bilgileri, aşağıda verilen şemada ilgili bölümlere yazınız.

2. **Yaşadığınız şehirden geçen ana yollar, hangi illere bağlanıyor? Bu durum şehrinizin ticaretini nasıl etkilemektedir? Açıklayınız.**

3. **Yaşadığınız ilin göreceli konumunu değiştirmek ister miydiniz? Cevabınızı gerekçesiyle beraber aşağıdaki ilgili kutuya yazınız.**

EVET

HAYIR

4. Yaşadığınız ilin haritasını çiziniz.

Yaşadığınız ilin adı: .....

B Bir ilin göreceli konumunu anlatan bir hikâye yarım kalmıştır.

1. Bunun için aşağıdaki kurallara uyarak hikâyeyi tamamlayınız.

a) Hikâyeyi tamamlarken aşağıdaki kelimelerin tamamını kullanarak tamamlayınız.

Kelimeler:

Komşu iller (Eskişehir, Konya, Kırıkkale, Çankırı)	Hızlı Tren	Elmadağ
Haymana Platosu	Göreceli Konum	Polatlı

b) Verdiğimiz ipuçlarını birleştirerek Mete'nin anlattığı bu şehrin neresi olduğunu bulmalı ve hikâyenin son cümlesine yazmalısınız.

HİKÂYE

Haritaları çok seven küçük gezgin Mete, sosyal bilgiler dersinde tahtaya kalktı ve arkadaşlarına gülümsedi. "Bugün size en sevdiğim şehrin haritadaki yerini mutlak konumu ile değil, farklı özellikleriyle anlatacağım. Bakalım hangi şehir olduğunu bulabilecek misiniz?" der ve anlatmaya başlar: "Benim şehrim tam ülkemizin kalbinde, İç Anadolu'da yer alır. Eğer buraya vapurla veya gemiyle gelmek isterseniz başaramazsınız çünkü kıyımızda hiç deniz yoktur! Ama merak etmeyin, buraya ulaşım çok kolaydır. Çünkü .....

2. Aşağıdaki alana hikâyede anlatılan şehirle ilgili çeşitli görseller bulup yapıştırınız.

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.5.2.2. Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevredeki değişimi neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

a) Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrenin değişimine neden olan unsurları inceler.

b) Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrenin değişiminden etkilenen unsurları inceler.

c) Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimin etkilerini sorgular.

ç) Yaşadığı ilde doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimin neden ve sonuçlarını elde ettiği bilgilere dayanarak ifade eder.

SOS.5.2.2

YAŞADIĞIM İLDE DEĞİŞİMİ KEŞFEDİYORUM

Aşağıda aynı yerleşim yerinin farklı zamanlara ait durumunu yansıtan görseller ve bilgiler verilmiştir. Bu yerleşim yerinde doğal ve beşerî çevrede meydana gelen değişimi göz önünde bulundurarak verilenleri inceleyiniz.

Görsel - 1

Merhaba ben Mustafa. Çocukken burada dere kenarında arkadaşlarla beraber yürürdük. Mahallemizde herkes birbirini tanırdı. Sonra mahallemizde nüfus arttı, yeni yollar açıldı, yeni yapılar inşa edildi. Hastane, okul, alışveriş alanları yapıldı. Ulaşım kolaylaştı ancak yeşil alanların bir kısmı tahrip edildi. Daha çok imkâna sahip olduk ancak yaşadığım yeri artık tanıyamıyorum. Dere kenarında yine zaman zaman yürüyoruz ancak o eski tadı alamıyoruz.

Görsel - 2

İlimizde son yıllarda yeni konut alanları, ulaşım projeleri ve sosyal yaşam merkezlerinin sayısı arttı. Yetkililer, artan nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için bu tarz çalışmaların süreceğini açıkladı. Çevre uzmanları ise yeşil alanların korunmasının önemine dikkat çekti.

A **Verilen bilgilerden ve görsellerden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

1. Birinci görselde doğal çevreye ait hangi unsurlar dikkatinizi çekiyor? İki tane yazınız.

2. İkinci görselde beşerî çevreye ait hangi unsurlar dikkatinizi çekiyor? İki tane yazınız.

3. Aşağıdaki tabloda verilen unsurlardan hangilerinin yerleşim yerinde meydana gelen değişimin nedeni, hangilerinin bu değişimin sonucu olabileceğini ✓işareti koyarak belirtiniz.

İlgili unsurlar	Nedeni	Sonucu	Gerekçe
Yeni okul ve hastanelerin açılması			
Boş alanların azalması			
Nüfusun artması			
Trafiğin yoğunlaşması			
Yeni parkların yapılması			
Tarla veya bahçelerin yerini binaların alması			

B **Aşağıdaki tabloda verilen unsurların yerleşim yerinde meydana gelen değişimden nasıl etkilenmiş olabileceğini boş bırakılan alana yazınız.**

Etkilenen Unsur	Nasıl Etkilenmiş Olabilir?
Çocukların oyun alanları	
Yeşil alanlar	
Ulaşım	
Komşuluk ilişkileri	
Mahalledeki yapılar	
İnsanların günlük yaşamı	

C **Aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

1. **Yaşadığınız ilde doğal ve beşerî çevreyi düşündüğünüzde ilinizde zamanla meydana gelen değişimin her zaman olumlu sonuçlar getirdiğini söyleyebilir misiniz? Bir örnekle açıklayınız.**

2. Yaşadığınız yerde yeşil alan üzerinde alışveriş merkezi yapılması planlanıyor.

   Bu durumun yaşamınızda meydana getirebileceği olumlu ve olumsuz yönde iki değişimi yazınız.

Olumlu: _____

Olumsuz: _____

Ç **Aşağıdaki soruları ailenizdeki bir büyüğünüze sorarak yaşadığınız yerle ilgili soruların cevaplarını ilgili boşluklara yazınız.**

Görüşme yaptığım kişi : .....

Yaşı **:** .....

Görüşme tarihi **:** .....

1. Sizin çocukluğunuzda yaşadığınız yer doğal çevre açısından nasıldı? Kısaca anlatabilir misiniz?

.....

.....

2. Çocukluğunuzu düşündüğünüzde yollar, binalar ve insanların yaşam tarzı hakkında neler söyleyebilirsiniz?

.....

.....

3. Sizce yaşadığınız yerde zamanla meydana gelen en büyük değişim neydi? Neden böyle düşünüyorsunuz?

.....

.....

4. Sizce bu değişimin nedeni neydi?

.....

.....

5. Bu değişimin insanların yaşamına etkisi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

.....

.....

6. Bu değişimin doğal çevreye etkisi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

.....

.....

7. Sizce bu değişimin olumlu ve olumsuz yönleri neler oldu? Neden böyle düşünüyorsunuz?

Olumlu yönleri: .....

Olumsuz yönleri: .....

Neden?.....

.....

D **Yaptığınız görüşme sonucunda elde ettiğiniz bilgilerden yararlanarak aşağıda verilen maddeler doğrultusunda, yaşadığınız ilde doğal ve beşerî çevredeki değişim hakkında kısa bir rapor yazınız.**

- Değişimin en az iki nedeni
- Değişimden etkilenen en az üç unsur
- Değişimin en az iki sonucu
- Değişimle ilgili kendi düşünceleriniz
- Düşüncelerinizi belgeleyen kanıtla

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.5.2.3. Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinliği fikrini eyleme dönüştürebilme
a) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinliği planı yapar.
b) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı farkındalık etkinliği planını uygular.
c) Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik hazırladığı farkındalık etkinliği planını değerlendirir.

SB.5.2.3

AFETLERİN FARKINDAYIM!

"Geçtiğimiz hafta ilimizde yaşanan yoğun yağışlarla birlikte derenin taşması sonucu bazı mahallelerde su baskınları yaşandı. Belediye ekiplerinin, su tahliyesi ve çamur temizliği çalışmalarının ardından zarar gören konutlarda bakım ve onarım desteğine başlayacağı bildirildi. Uzmanlar, dere yataklarına yapılan binaların ve yetersiz altyapının bu durumun ana sebebi olduğunu vurguluyor..."

A **Yukarıdaki gazete haberinde, bir ilimizde yaşanan afetle ilgili bilgiler yer almaktadır.**

1. Bir doğa olayının bu şekilde afete dönüşmesindeki beşerî kaynaklı hatayı yazınız.

2. **Yaşadığınız ilde yaşanan ya da yaşanabilecek üç afeti AFAD veya belediye genel ağ sitelerinden araştırarak aşağıdaki tabloya yazınız.**

	İlimizde Yaşanan Afetler
1	
2	
3	

3. **Tablodan belirttiğiniz afetlerden hangisinin iliniz için daha riskli olduğunu düşünüyorsunuz? Nedeniyle birlikte açıklayınız.**

B **Örnek olay:** Bir belediye, erozyon riski yüksek olan bir bölgeye park yapmak yerine ağaçlandırma yapma kararı almıştır. Ancak bazı mahalle sakinleri çocukların oyun alanına ihtiyacı olduğunu söyleyerek bu duruma itiraz etmektedir.

1. **Belediyenin neden oyun parkı yerine ağaçlandırmayı tercih etmiş olabileceğini yazınız.**

2. **Siz belediye başkanı olsanız hem çocukların oyun alanını koruyup hem de afet riskini nasıl azaltacağınızı açıklayınız.**

C **Yaşadığınız ildeki yüksek risk taşıyan afete yönelik bir** "Farkındalık Etkinlik Planı" **hazırlayınız. Bu planı hazırlarken aşağıdaki adımları takip ediniz.**

ETKİNLİK PLANI TASLAĞI

Etkinliğin Adı	
Hedef Kitle	
Kullanılacak Araçlar	
Uygulama Adımları	

Hazırladığınız etkinliği sınıfınızda sununuz. Konuyla ilgili slogan yazınız.

AFET FARKINDALIK ETKİNLİĞİ DEĞERLENDİRMESİ

Aşağıda verilen ifadeler, hazırladığınız etkinlik konusunda kendi duygu ve düşüncelerinizi fark etmeniz için hazırlanmıştır. İlgili ifadeler size tamamen uygunsa "**Evet**"i, kısmen uygunsa "**Kısmen**"i, uygun değilse "**Hayır**"ı (**X**) ile işaretleyiniz.

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
Afetler öncesi alınacak önlemler hakkında bilgilendim.			
Afetler hakkında pratik bilgiler edindim.			
Afet oluşabilecek yerler hakkında bilgi edindim.			
Afet sonrasında yapılması gerekenleri öğrendim.			

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.5.2.4. Ülkemize kara sınırı olan komşu devletler hakkında bilgi toplayabilme

a) Ülkemize kara sınırı olan komşu devletlerle ilgili bilgilere ulaşmak amacıyla kullanacağı kaynakları belirler.
b) Ülkemize kara sınırı olan komşu devletlerle ilgili bilgileri belirlediği kaynaklardan bulur.
c) Ülkemize kara sınırı olan komşu devletlerle ilgili belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri doğrular.
ç) Ülkemize kara sınırı olan komşu devletlerle ilgili belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri kaydeder.

SB.5.2.4

SINIRLARIMIZDA BARIŞ, KALBİMİZDE VATAN SEVGİSİ

5/D sınıfı öğrencileri, sosyal bilgiler dersinde işledikleri “Komşu Ülkelerle İlişkilerimiz” konusundan çok etkilenmiştir. Öğrendiklerini diğer öğrencilerle paylaşmak istediklerini öğretmenlerine iletmişlerdir. Öğretmenleri ise bunun için okulda bir sergi açabileceklerini ifade eder. Sergi açmaya karar veren öğrenciler çalışmaya başlarlar. Öncelikle sergilerine “Sınır Ötesi Dostluklar” ismini verirler. Sonra sergi panosu için aşağıdaki metin ve görseli hazırlamışlardır.

Türkiye,Mustafa Kemal Atatürk'ün "Yurtta Barış Dünyada Barış" sözüyle, komşu devletlerle kurduğu tarihî ve kültürel bağlarla komşuluk ilişkilerine yön vermektedir. Türkiye; doğuda İran, Ermenistan, Azerbaycan (Nahcivan) ve Gürcistan; batıda Yunanistan ve Bulgaristan; güneyde ise Irak ve Suriye ile komşudur. Her bir komşumuz, kendi kültürel mirası ve coğrafi zenginliğiyle birer renkli mozaik gibidir. Yapılan son araştırmalar, sınırların sadece birer coğrafi çizgi olmadığını, aynı zamanda birer "dostluk kapısı" olduğunu kanıtlıyor. Örneğin, Yunanistan ile paylaşılan mutfak kültürü veya İran ile paylaşılan tarihi İpek Yolu mirası, ülkemizin komşularıyla olan bağının ne kadar derin olduğunu gösteriyor. Uzmanlar, komşularımızı doğru kaynaklardan tanımanın, dünya barışına katkı sağladığını da belirtiyor.

A

5/D sınıfının hazırladığı metin ve görseli inceleyerek aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. “Yurtta Barış, Dünyada Barış” **sözünü kısaca açıklayınız.**

2. Metinde sınırların sadece coğrafi bir çizgi değil, aynı zamanda birer “dostluk kapısı” olduğu ifade ediliyor.

Komşu devletlerle dostlukların gelişmesinde kültürel paylaşımlar önemli yer tutmaktadır. Bu durumu örnek vererek açıklayınız.

3. Türkiye; bazı komşularıyla yalnızca kara sınırına sahipken bazı komşularıyla ise hem kara hem de deniz sınırına sahiptir.

Buna göre, metindeki görselden ve öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

Türkiye’ye	
Sadece Kara Sınırı Olan Ülkeler	**Hem Kara Hem Deniz Sınırı Olan Ülkeler**

B

5/D sınıfı, sergisinde komşu devletlerle ilgili araştırmalara da yer verir. Bunun içinde gruplara ayrılarak komşu devletlerle ilgili belirli kurallara dayanan araştırmalar yaparlar. Yaptıkları araştırmaları sergi koridorunda sergilerler.

Aşağıda 5/D sınıfının hazırladığı Azerbaycan ile ilgili çalışmayı inceleyiniz.

AZERBAYCAN (Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti)

Coğrafi Konum ve Sınır Yapısı

- Türkiye, Azerbaycan ile doğuda komşudur.
- Azerbaycan, ülkemizin sadece kara sınırı olan komşuları arasında yer almaktadır.

Ekonomik İlişkiler

İki devlet arasında güçlü ticari ve ekonomik bağlar bulunmaktadır.

Askerî İlişkiler

Sınır güvenliği ve bölgesel ortaklığa dayalı askerî iş birliği mevcuttur.

Tarihî ve Kültürel İlişkiler

Ortak köklere ve geçmişe uzanan derin bir kültürel birliktelik vardır.

1. **Örnekten yola çıkarak aşağıda verilen komşu devletler hakkında araştırma ve inceleme çalışması yapınız.**

Ülkeler

- Bulgaristan
- Gürcistan
- Suriye
- Yunanistan
- İran
- Irak
- Ermenistan

Araştırmanızı yaparken şunlara dikkat ediniz;

- Araştırmanız için en az üç güvenilir kaynaktan yararlanınız.
- Kaynaklarınızın güvenilir ve doğru bilgiler içerdiğini kontrol ediniz.
- Araştırmanızı; diğer devletlerle olan ekonomik, askeri, tarihî ve kültürel ilişkiler çerçevesinde yapınız.

2. Araştırmanın sonunda aşağıdaki soruları cevaplayınız.

a) Bu araştırmayı yaparken en çok zorlandığınız durumlar nelerdir?

b) Bu araştırmada size ilginç gelen bilgiler nelerdir?

c) Araştırmanızdan faydalanarak verilen ülkelerin Türkiye ile ilişkilerinin hangi alanlarda olduğunu (✓) belirtiniz. Ülke ile ilişkimizden yola çıkarak o ülke ile Türkiye'nin ilişkisini özetleyen bir slogan oluşturunuz.

Ülkenin Adı	Tarihi/ Kültürel	Ekonomik	Askerî	Ülkenin Türkiye İle İlişkisini Özetleyen Sloganınız
Bulgaristan				
Gürcistan				
Suriye				
İran				
Irak				
Yunanistan				
Ermenistan				

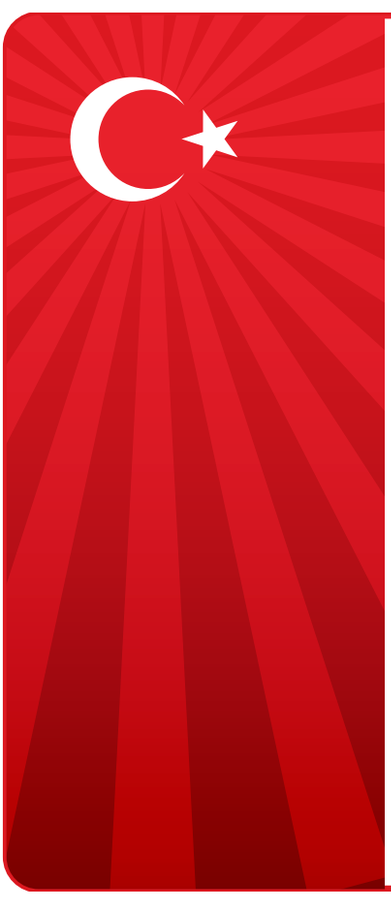
3. Yaptığınız araştırma etkinliğinize göre, aşağıdaki tabloyu işaretleyiniz. (✓)

Ölçütler	Evet	Kısmen	Hayır
En az 3 farklı kaynak kullandım.			
Kaynaklarımın güvenilirliğini (yazar, kurum vb.) kontrol ettim.			
Araştırma sorularını eksiksiz cevapladım.			

C

5/D sınıfının okul sergisinin en değerli köşesi, kendi ülkemizin bağımsızlığını ve onurunu simgeleyen “Al Bayrak” panosudur. Ziyaretçilerini bu panonun önünde karşılamak ve vatan sevgimizi göstermek için bağımsızlık sembollerimizi içeren bir pano yaparlar.

Siz de bu düşünceden yola çıkarak aşağıdaki alana bağımsızlık sembollerimizin yer aldığı “Vatan Sevgisi” **temalı bir şiir yazınız.**

Ç

Okul sergisini tamamlayan 5/D sınıfı öğrencileri kapanışı hazırladıkları sergi afişiyle yaparlar. Komşu ülkelerimizle ilgili yapılan bu sergi okul idaresi ve öğrenciler tarafından büyük bir beğeni toplar. Okuldaki sergiyi gezen öğrenciler 5/D sınıfına böyle güzel bir sergi hazırladıkları için teşekkür ederler ve sergi amacına ulaşmış olur.

Siz de araştırma sonucu öğrendiğiniz bilgilerden yararlanarak Türkiye'nin komşularını tanıtan bir afiş hazırlayınız. Afişinizi hazırlarken şunlara dikkat ediniz;

- Afişinize uygun bir başlık bulunuz.
- Afişinizde Türkiye'nin komşu devletlerinin tamamının yer almasına dikkat ediniz.
- Devletleri tanıtırken bağımsızlık sembollerini kullanmaya özen gösteriniz.

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.5.3.1. Yaşadığı ildeki ortak miras ögelerine ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme

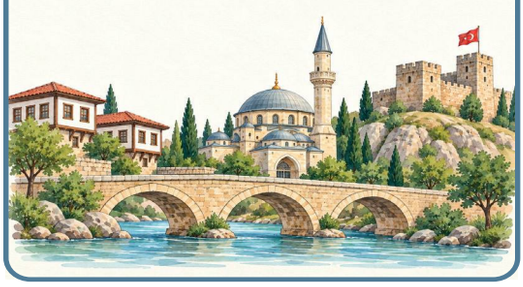
a) Yaşadığı ildeki somut ve somut olmayan kültürel miras ögelerinden hareketle ortak mirasın önemi hakkında çıkarım yapar.
b) Yapılan çıkarımlardan hareketle ortak mirasın önemini açıklayan bir ürün oluşturur.
c) Ortak mirasın önemi hakkında çıkarımlarına dayalı olarak oluşturduğu ürünü paylaşır.

GEÇMİŞTEN GELECEĞE ORTAK MİRASIMIZ

A Aşağıdaki kutularda verilen bilgileri okuyarak soruları cevaplayınız.

BİLGİ KUTUSU 1

Somut kültürel miras:
Gözle görülebilen eserler, yapılar, eşyalar, mekânlar
Örnek: Cami, köprü, han, müze, kale, tarihî ev, höyük

BİLGİ KUTUSU 2

Somut olmayan kültürel miras:
Yaşayan gelenekler, sözlü anlatımlar, halk oyunları, el sanatları, yemek kültürü, türküler, şenlikler
Örnek: Yerel yemekler, dokumacılık, düğün gelenekleri, türküler

1. "Ortak miras" **denince aklınıza neler geliyor? Kısaca yazınız.**

2. Sizce bir gelenek, türkü, yemek, el sanatı nasıl ortak miras olabilir? Açıklayınız.

3. Bir kültürel miras ögesinin korunmaması gelecekte ne gibi kayıplara yol açabilir?

B **T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından** "Türkiye'nin sahip olduğu tarihî ve kültürel değerler ile somut olmayan kültürel miras alanında gerçekleştirdiği çalışmaları tanıtmak" **üzere hazırlanan filmi izlemek için aşağıdaki kare kodu okutunuz.**

1. **Videoda somut olmayan kültürel mirasımız ile ilgili verilmek istenen mesajı yazınız.**

2. **Videoda tanıtılan tarihî ve kültürel miras ögeleri yalnızca geçmişe ait değerler midir? Açıklayınız.**

C **Güvenilir bilgi kaynaklarını kullanarak yaşadığınız ildeki somut ve somut olmayan kültürel miras ögelerini araştırınız. Araştırma sonucunda elde ettiğiniz verilerden yararlanarak bulduğunuz kültürel miras ögelerinden iki somut ve iki somut olmayan öge ile ilgili görseli aşağıdaki kutulara yapıştırınız.**

SOMUT KÜLTÜREL MİRAS ÖGESİ-1	SOMUT KÜLTÜREL MİRAS ÖGESİ-2
SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS ÖGESİ-1	SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS ÖGESİ-2

Kutulara yapıştırdığınız görsellerden hareketle aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

Kültürel miras ögesi	Bu ortak miras neden önemli?
Somut kültürel miras ögesi-1	
Somut kültürel miras ögesi-2	
Somut olmayan kültürel miras ögesi-1	
Somut olmayan kültürel miras ögesi-2	

Bu dört miras ögesinden birini seçerek aşağıdaki cümleleri tamamlayınız.

Bu miras ögesi;

1. Geçmişte insanların _____

2. Yalnızca geçmişe ait değildir. Bugün de _____

3. İnsanları bir araya getirir çünkü _____

4. Korunmazsa _____

Ç **Yaptığınız araştırmalarda edindiğiniz bilgilerden yararlanarak ortak mirasın önemini anlatan bir ürün hazırlayınız. Ürünü hazırlarken verdiğiniz bilgilerin doğru, anlaşılır ve görsellerle desteklenmiş olmasına dikkat ediniz. Tasarlayabileceğiniz ürün ile ilgili aşağıda verilen dört farklı seçenekten birini tercih ediniz.**

Tercihinize göre ürününüzü;

a. Sınıf panosunda sergileyebilirsiniz.

b. Okul koridorunda mini sergiye dönüştürebilirsiniz.

c. Sınıfta sunabilirsiniz.

ç. Aile bireylerinize anlatabilirsiniz.

Seçenek 1: Sergi Posteri

Posterinizde şunlar mutlaka yer almalı:

1. Başlık
2. En az 3 ortak miras ögesi
3. Bu ögelerle ilgili görseller
4. Her bir görselin altına kısa açıklamalar
5. “Neden önemlidir?” bölümü
6. “Nasıl korunabilir?” bölümü

Seçenek 2: Katlanır Broşür

Broşürünüzde şu başlıklar yer almalı:

1. İlimizin ortak mirası hakkında genel bilgi
2. Somut miras örnekleri
3. Somut olmayan miras örnekleri
4. Neden geleceğe aktarılması gerektiği ile ilgili bilgiler
5. Ortak mirasın korunmasına dair öneriler

Seçenek 3: Dijital Sunu

Hazırlayacağınız dijital sunu için;

1. 4–6 kısa slayt yeterli olacaktır.
2. Görseller anlaşılır olmalıdır.
3. Çok uzun cümleler yerine kısa bilgi kutuları kullanılmalıdır.
4. Son slaytta “Bu mirası yaşatmak için ben…” şeklinde başlayan kendi düşüncelerinize yer vermeyi unutmayınız.

Seçenek 4: Kültürel Öge Sandık Koleksiyonu

Kültürel öge sandığı olarak kullanmak üzere evinizde kullanmadığınız boş bir kutuyu alınız. Bulamazsanız kartondan kendiniz de tasarlayabilirsiniz. Bu kutunun içine kültürel miras ögeleri ile ilgili bulduğunuz materyalleri koyunuz. Her miras ögesi için aşağıdaki şablona göre ayrı ayrı sergi etiketi hazırlayınız.

Kültürel miras ögesinin;

Adı:

Türü:

Ait olduğu yer:

Neden önemli olduğuna dair bilgi:

Korunması için öneriler:

D

Yaptığınız çalışmalardan hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. **Araştırdığınız miras ögeleri arasında dikkatinizi en çok çeken hangisi oldu? Neden? Açıklayınız.**

2. **Bu etkinlikten sonra ortak miras hakkındaki düşüncelerinizde nasıl bir değişim oldu? Açıklayınız.**

3. **Siz ortak mirasın korunması için neler yapabilirsiniz? Açıklayınız.**

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

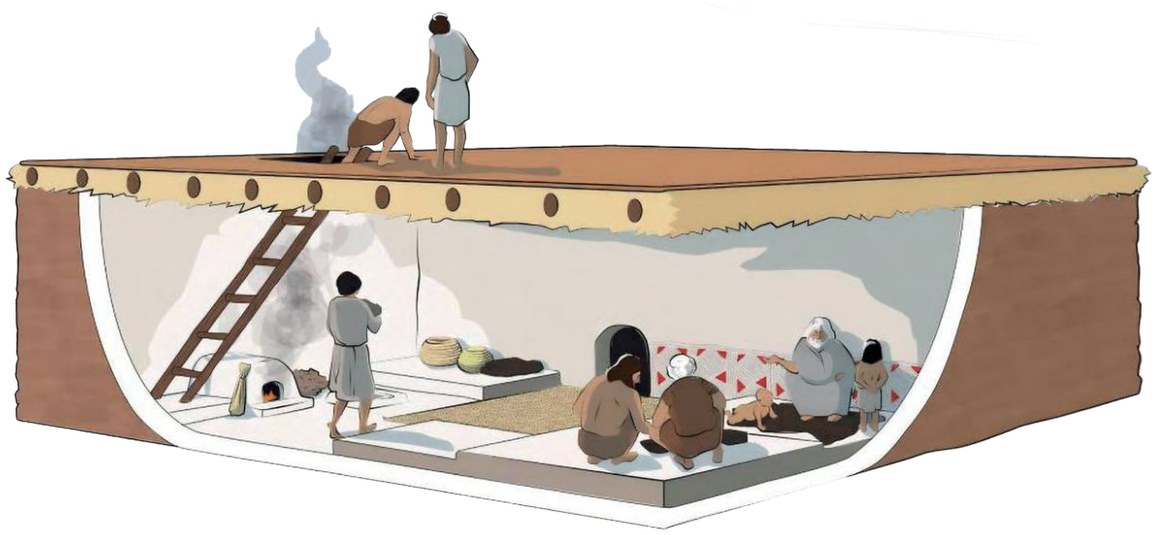
SB.5.3.2. Anadolu'da ilk yerleşimleri kuran toplumların sosyal hayatlarına yönelik bakış açısı geliştirebilme

a) Anadolu'da ilk yerleşimleri kuran toplumların sosyal hayatlarını kaynaklardan edindiği bilgiler doğrultusunda yorumlar.
b) Anadolu'da ilk yerleşimleri kuran toplumların sosyal hayatlarına ilişkin tarihsel bağlam oluşturur.
c) Anadolu'da ilk yerleşimleri kuran toplumların sosyal hayatlarına ilişkin bakış açısını kaynaklar doğrultusunda yapılandırır.

SB.5.3.2

ANADOLU'NUN İLK KÖY YERLEŞİMLERİ

Aşağıdaki görsel, Anadolu'daki ilk yerleşimlerden biri olan Çatalhöyük'teki bir evi temsil etmektedir.

A

Bu görsele göre soruları cevaplayınız.

1. **Görseldeki Çatalhöyük evi girişinin neden çatıdan yapıldığını dönemin koşulları ile ilişkilendirerek açıklayınız.**

2. **Resimdeki Çatalhöyük evini inceleyerek bu evin günümüz evleriyle benzer yönlerini örneklerle açıklayınız.**

B Diyarbakır yakınlarındaki Çayönü'nde yapılan kazılarda, yabani buğdayın evcilleştirildiğine dair izler bulundu. Ayrıca yapılan kazılarda tarım aletlerine rastlandı. Burada yaşayanların obsidiyen (volkanik cam) kullanarak çok keskin bıçaklar yaptıkları görüldü.

1. **Çayönü'nden elde edilen bilgilerden hareketle ilk insanların yerleşik hayata geçme nedenlerini yazınız.**

2. **Aşağıdakilerden hangilerinin ilk yerleşimlerde olabileceğini belirtiniz.**

- ◯ Demir kılıç
- ◯ Tarım
- ◯ Hayvan yetiştirme
- ◯ Seramik kap
- ◯ Komşuluk ilişkileri

3. **Sizce ilk yerleşimlerde yaşayan insanların hayatı mı daha kolaydır yoksa günümüz insanının hayatı mı? Nedeniyle birlikte açıklayınız.**

4. **Ulaşılabilecek farklı kaynaklardan yararlanarak Çatalhöyük, Çayönü ve Hacılar ile ilgili araştırmalar yapınız. Bu bölgelerin sosyal ve ekonomik yaşamları ile ilgili kısaca bilgi veriniz.**

Yerleşim Yeri	Sosyal ve Ekonomik Yaşamları
Çatalhöyük	
Çayönü	
Hacılar	

C

1. **Aşağıdaki unsurları** "Anadolu'nun ilk yerleşimleri" **ve** "günümüz" **açısından karşılaştırınız.**

- **Barınma:** O zamanlar evlere çatıdan giriliyordu; şimdi ise
- **Beslenme:** O zamanlar buğday temel ihtiyaçlar için kullanılıyordu; şimdi ise
- **Sosyal İlişkiler:** O zamanlar avcılık, tarım ve madencilikle uğraşılıyordu; şimdi ise

2. **Çatalhöyük'te yaşayan bir çocuk olarak günümüze ışınlansaydınız sizi günümüzde en çok neyin şaşırtacağını yazınız.**

Ç **Anadolu'daki ilk yerleşimlere bir gazeteci olarak gittiğinizi hayal ediniz. Burada araştırmalar yaparak gazetenize bir isim veriniz ve o dönemin sosyal hayatını anlatan kısa bir haber metni yazınız. Haberinizde aşağıdaki unsurlara yer veriniz.**

- Hava durumu (İklimin yerleşime etkisi).
- Günün menüsü (Tüketilen gıdalar).
- Yeni bir icat (Örn: Toprak kaplar veya obsidiyen bıçak).

Gazetemin Adı: _____

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğrenme Etkinlikleri Seti 2. Bölüm (2026-2027)

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net